

**ROMOLÓGIA FOLYÓIRAT. MEGJELENIK NEGYEDÉVENTE.
KIADJA: WLISLOCKI HENRIK SZAKKOLLÉGIUM,
PTE BTK NTI ROMOLÓGIA ÉS NEVELÉSSZOCIOLÓGIA
TANSZÉK, ROMOLÓGIAI KUTATÓKÖZPONT**

Forray R. Katalin: Új szín egy fontos témában¹

A felsőoktatás, a felsőoktatási kutatóhelyek országwide több érdekes és tanulságos kiadványt jelentetnek meg, amelyeknek rendszerint igen csekély visszhangja van. Nincsen ez másként az általam bemutatott folyóirat esetében sem. Pedig ez a folyóirat sok szempontból különlegesnek tekinthető: nemcsak a témája, hanem külső és belső igényessége miatt is.

A Pécsi Tudományegyetem bölcsészettudományi karán található az ország egyetlen Romológia Tanszéke. 2002-ben az akkor működött PHARE nemzetközi támogatásnak köszönhetően szakkollégiumot szerveztek.² A szakkollégiumot Wlislócki Henrikről nevezték el.³

A tanszék fennállásának csaknem másfél évtizede alatt több saját kiadványt, periodikát és önálló kötetet jelentet meg. A legutóbbi években a TÁMOP támogatásával a szakkollégium új programokat kezdeményezett a hátrányos helyzetű, különösen roma hallgatók számára. E kezdeményezések közül az egyik legfontosabb

a *Romológia* című negyedéves folyóirat indítása.⁴ A folyóiratot a tanszék tanárai szerkesztik. Főszerkesztője Cserti Csapó Tibor, munkatársai Beck Zoltán, Orsós Anna (a tanszék vezetője) és Varga Aranka. (Kiss Tibor Noé, a tervező-szerkesztő nevét emelem még ki, ő az egyedüli, aki nem a tanszék tanára.)

A főszerkesztő a folyóirat célját a következőképpen fogalmazza meg: „A kitűzött két legfontosabb cél – a szakkollégium hallgatóinak bevonása a tudományos publikációs tevékenységbe, illetve a hazai és nemzetközi tudományos élet

a szakkollégium
hallgatóinak bevonása a
tudományos publikációs
tevékenységbe

szereplőinek megszólítása és bevonása a közös munkába – nyilvánvalóan ellentmond egymásnak, nehezítik egymás megvalósulását. A második cél mindenképpen magas szintű tudományos teljesítményt, szakmaiságot, tudományos közéleti elismertséget feltételez, hiszen így szólíthatók meg a kutatóműhelyek prominens képviselői.”

A folyóiratnak eddig összesen 10 (részben egybevonat) száma jelent meg. Az egyes

¹ A szerző 2001-ben alapítója és kezdettől 2011-ig vezetője a Pécsi Tudományegyetem Romológia Tanszékének.

² Forray R. Katalinnak a szakkollégium alapításában is meghatározó szerepe volt.

³ A névadó néprajztudós volt, aki 1885-ben jelentette meg *Az erdélyi cigány népköltészet* című művét.

⁴ A lap megjelenik nyomtatásban és elérhető az interneten is: <http://romologiafolyoirat.pte.hu/>

kötetek szerkezete hasonló: rövid előszó mutatja be az adott szám tartalmát, célját. Ezután *Alappon* alcímmel egy elméleti hangsúlyú tanulmány következik. A tanulmány többnyire a szám szerkesztőjének dolgozata, esetenként a szerkesztő által felkért szakember a szerző. A következő rovat a *Szélrózs*a, itt a téma szakembereinek, köztük a szakkollégium egykori, ma már doktori iskolába járó, vagy egyetemi állásban oktató tagjainak az írásait olvashatjuk. (A doktoranduszok szerepeltetése ebben a rovatban, és az alább felsoroltakban azért nagyon fontos, mert a pályakezdő fiatal így tanulhatja meg a tanulmányírás és közlés szabályait, kipróbálhatja magát, s a lap így válik a romológiai képzés valódi fórumává.) A *Kitekintő* rovatba a főtémához kapcsolódó rövidebb írások kerülnek, a *Napló*ba pedig recenziók. A *Galéria* rovat a témához kapcsolódó képzőművészeti alkotásokat mutat be, a *Spot* pedig a számhoz fűződő reflexiók helye.

Bár a főszerkesztő fent idézett bevezetője alapján várhatnánk a szakkollégisták írásait is, ez azonban nem jellemző, a folyóirat tehát nem diákmunka eredménye, hanem a hallgatók fejlesztését, oktatását szolgálja. Tágabban pedig a romológiával foglalkozó szakmai közösségnek szól. A szakkollégistákat a lap fotókon mutatja be, s ők a portréhoz kapcsolódóan mutatkoznak be, vallanak érdeklődésükről, s fűznek személyes észrevételeket a lap témájához. Így valósul meg a lap szellemi körforgása a Kollégium hallgatói és a romológia kutatói között.

Minden számnak van saját címe, néhány példa: *Cigány/roma nemzetiségi nevelés-oktatás, A szöveg, ha történik, Magyarországi roma-cigány gyűjtemények,*

Roma szakkollégiumok, A megszólaló és a megszólalás (ön)ereje – Cigányok, romák a reprezentációs térben. (Utóbbi cím lehetne pontosabb).

A folyóirat 2015 évi őszi száma – szerkesztője Cserti Csapó Tibor – a *Wlislócki Henrik Szakkollégium* címet viseli. Ennek bevezető tanulmánya a neveléstudományi kutatásban újdonságnak számító szempontokból elemzi a szakkollégium hallgatóit: *A reziliencia és inklúzió* a ta-

az egyén lelki rugalmassága, megküzdési képessége és a közösség befogadási hajlandósága elválaszthatatlan egységet alkotnak általában is, az iskola világában pedig különösen

nulmány címe és témája (szerzői Rayman Julianna és Varga Aranka). Abból indulnak ki, hogy az egyén lelki rugalmassága, megküzdési képessége (reziliencia) és a közösség befogadási hajlandósága (inklúzió) elválaszthatatlan egységet alkotnak általában is, az iskola világában pedig különösen.

Ez a nézőpont azért rendkívül fontos, mert az eddigi neveléstudományi kutatások a hátrányos helyzetű tanulók vizsgálata során a beilleszkedni akaró fiatal mintegy zárójelbe helyezték, és csak a kibocsátó vagy a befogadó közeget tették vizsgálat tárgyává. A bemutatott kutatás két mintát hasonlít össze: a szakkollégium hátrányos társadalmi helyzetből induló hallgatóit és egy átlagos helyzetű csoportot. Az életút-interjúk többváltozós statisztikai elemzése árnyaltan mutatja be a két csoport közötti különbségeket. A mélyrétegeket is érzékeltető elemzés meggyőző arról, hogy a fiatalok megfelelő iskolai vagy társadalmi szervezetekből érkező támogatása esetében családjaik társadalmi hátrányai ellenére is eljuthatnak arra a szintre, mint az előnyösebb vagy átlagos társadalmi helyzetből startolók.

A lapszám a szakkollégium munkájára vonatkozó hallgatói véleményekről is közöl

érdekes írást. A szakkollégium diákjainak véleményét dolgozza fel egy olyan beszélgetés nyomán, amelyet Cserti Csapó Tibor és Orsós Anna folytatott a hallgatókkal. A kérdezett diákok a szakkollégium közösséggé formálódását emelik ki elsősorban, emellett a tutori hálózat fontosságát. Az utóbbi tényezőt azért tarthatjuk fontosnak – nemcsak az adott szakkollégium hallgatói, hanem minden egyetemista számára –, mert az egyénre szabott tanári támogatás különösen a hátrányos helyzetből érkezetek számára kiemelkedő fontosságú.

A beszélgetés utolsó része a szakkollégium és a szakkollégisták általános megítélésére irányult. Itt annak van fontossága, hogy *roma* szakkollégiumról van szó.

Vannak olyan tapasztalatok a hallgatók ismeretségi körében, hogy a szakkollégiumi tagságnak magas a presztízse, de ez nem vonatkozik a *roma* szakkollégiumra.

A lapszám többi tanulmánya, írása a szakkollégiumi hallgatókat, a szakkollégiumi szervezetet, a kollégium belső életét mutatják be. Az írásokban kibontakozó kép a pécsi hallgatókról lehetővé teszi az összehasonlítást más szakkollégiumokkal és az ország többi *roma* szakkollégiumával.

A folyóirat tehát a romológia első hazai egyetemi tudományos műhelyének és egy értelmiségi képzéssel foglalkozó szakmai közösségnek a megismeréséhez nyújt segítséget. Érdemes a figyelemre.

A Nagy Sportágválasztó, Budapest, 2015.